Eesti Kunstiakadeemia
Vabade kunstide teaduskond
Fotograafia osakond

TANEL VERK
Portfoolio

2016

EESTI
KUNSTIAKADEEMIA

Kunstnikupositsioon

Kaasaegse kunstnikuna olen peamiseks meediumiks valinud fotograafia. Keskseks teemaks minu loomingus on aeg. Üks kaader võib sisaldada hulgaliselt ajalisi kihistusi, alates sarituse kestusest, lõpetades indiviidi vananemise või hoopis fotomaterjali hävimisega (“Ajakapslid” 2015, “Mustamäe” 2011 ja “Pildid, mida polnud”). Fotokunstnikuna huvitab mind kujutis, protsess selle tekkimisest kuni kadumiseni.

Töösolev projekt “Pildid mida polnud” annab võimaluse vaadelda fotograafilisi artefakte ilma harjumuspäraste kujutisteta. Näha on vaid degenereerumise protsess ja kõrvalproduktid. Teoses “Ajakapslid” (2015) eksponeerisin pildistusi inimkolbast ja filmirullist, mis leitud Teise maailmasõja aegsest lahingupaigast maa seest. Olemasoleva fotomaterjali kasutamine kunstis pakub ladestusi, millest taasluua uusi seoseid kaasajaga.

Töötades juba üle kümne aasta mäluasutustes olen igapäevaselt kokku puutunud vanade fotodega ja fototehnikaga. Uurinud vanu fotomenetlusi, pildistamisviise ning fotode kahjustusi. Kindlasti mõjutab see ka minu loomingut.

Fotograafina on minu töövahendiks harilikult 9×12 cm kaadrimõõduga plaatkaamera. Klassikaline fotograafia ja vana fototehnika seab pildistamisele teatavad piirangud, kuid see mulle loomeprotsessi juures meeldibki.

Fotograafia, muuseum ja inimene on kõik osakesteks tarbimiskultuuris. Minu huvi on kunstnikuna näidata seda tahku fotograafiast, milleni ehk ainult kitsalt päranditemaatikaga tegelevad inimesed pääsevad.

Tanel Verk
Tallinn, 2016

Pildid, mida polnud (2016-)

Avaldamata teosed.
Teos nr 1: Plaatkaamera, klaasnegatiiv 9×12 cm, kaks hõbeželatiinfotot 50×60 cm.
Teos nr 2: Hõbeželatiinfoto 6×9 cm, taskukell vitriinraamis (18×24 cm).

Teos nr 1 koosneb 1930ndate aastate plaatkaamerast, klaasnegatiivist ja kahest fotost. Klaasnegatiivil, mis on eksponeeritud kaamera mattklaasi asemel, on kujutatud sinna teadmata aja jooksul akumuleerunud valgussähvatused. Kaamera ees ja taga, näitusesaali seintel, on fotosuurendused samast negatiivist, kusjuures tagumise hõbeželatiinkujutise puhul on teostamata jäetud kinnistusprotsess. Näituse lõpuks tuhmub kinnistamata fotokujutis peaaegu täielikult.
Tulemuseks on kaamera, mis näiliselt pildistab pildistamata kujutist, saades ajas järjest enam kaduva foto.

Teos nr 2 koosneb kahest vitriinraamis kõrvuti asetsevast objektist, mis leitud kaevetöödel maa seest metallkastist. Arvestades taskukella vanust ja fotopaberi materjali, on leiud umbkaudu 80 aastat vanad. Foto on saanud tugevaid niiskuskahjustusi ning kaotanud seeläbi 95% kujutisest. Seismajäänud taskukell markeerib aega, mil metallkast maasse kaevati. Teose pealkiri on “11:21”.

Teos nr 1. 2016. Leidobjekt, plaatkaamera avatud asendis 11×15,6×20 cm

Teos nr 1. 2016. Leidobjekt, klaasnegatiiv 9×12 cm

Teos nr 2 (11:21). 2016. Leidobjekt, hõbeželatiinfoto 6×9 cm

Teos nr 2 (11:21). 2016. Leidobjekt, taskukell 4,5×6×0,5 cm

Trepp (2015)

Juhendaja Laura Toots.
Isikunäitus EKA fotoosakonnas, Kiriku plats 1, Tallinn. 23.11-.30.11.2015.
Trepp, must taustakangas, päevavalgustoru, vitriin 120×60×30 cm, helifail (.mp3), pigmenttinditrükk 15×21 cm, kalender 30×42 cm, ajaleheväljalõige 19×18 cm.

Näituse fookuses on välja valgustatud vitriin, milleni jõuab trepist alla minnes. Vaadeldes vitriinis olevaid artefakte, võib sattuda müstilisse kokkusattumuste maailma või hoopis kunstniku poolt meelevaldselt loodud narratiivi.

Kokkusattumuste jada sai alguse juba 1929. aasta novembris, kui tollane tuntud fotograaf Johannes Mülber Patkuli trepi lähistel üksikust naisterahvast seljatagant pildi tegi. Üle kaheksakümne aasta hiljem kasutas Tallinna Linnamuuseum sama fotot 2009. aasta kalendris novembrikuu juures lisades foto juurde teksti “pime ja nukker aeg”. 23.11.2009 ilmus Postimehes viimane ilmateade meteroloogi poolt, kes sama päeva hommikul Patkuli trepi juures kurikaga surmavalt vigastada sai. Ilmateade lubas halba ilma.

Kõik näituse elemendid: trepp, helitaust (23.11.2009 ilmateade), vitriinis olevad objektid ning näituse avamise kuupäev moodustavad kokkusattumuste ahela, mis viitab 23.11.2009. aastal Patkuli trepi lähistel toimunud traagilisele õnnetusele.

Eksponeerimisviis vitriinis seab vaataja kõrvalseisja rolli, kes vaatleb välja pandud artefakte juba ajalooliste või museaalsetena võimaldades end näitusel välja toodud sündmustest distantseerida.

Näitusevaade EKA fotoosakonnas (Kiriku plats 1). 30.11.2015

Ülal: Näitusevaade EKA fotoosakonnas (Kiriku plats 1). 30.12.2015
All: Pildistus vitriinis olevast eksponaadist. Tallinna Linnamuuseumi seinakalender. TVK 2311201502. 2008. Ofsettrükk kammköites (Aktaprint). 30×42 cm

Koopia Johannes Mülberi 1929. a fotost. TVK 2311201501. 2015. Pigmenttinditrükk. 15×21 cm

Ajakapslid (2015)

Juhendaja Andrus Laansalu.
Grupinäitus “100 aastat üksildust“ Fahle paberivabriku kompleks, Tallinn. 19.05.2015.
Kaks raamitud pigmenttinditrükki mõõtudega 34×44 cm.

Teos “Ajakapslid” koosneb kahest fotost, millel kujutatud katkist inimkolpa ning säritatud, kuid hävinenud filmirulli. Mõlemad objektid sümboliseerivad informatsiooni kadumist, selle kättesaamatust. Inimese peas on informatsioon, mälestused ning võime genereerida ideid. Samuti on säritatud filmirullil latentsel kujul olemas kaadrid, mis äratavad mälestusi ning potentsiaal neid paljundada ning muuta nähtavaks. Antud juhul on alles küll välised kestad, kuid sisu on kadunud.

Grupinäitus valmis Andrus Laansalu loomingulise projekti raames, kus iga tudeng koostas Gabriel García Márquezi raamatu “100 aastat üksildust” esimese lehekülje põhjal teose. Tõlgendusvõimaluse valis iga kunstnik ise.

Kasutatud lõik raamatu esimeselt leheküljelt: “Ainuke asi, mis tal õnnestus maa seest kätte saada, oli 15. sajandi raudrüü, mille kõik osad olid roosterähaga kokku tinutatud ja mille sisemus kajas õõnsalt vastu nagu tohutu suur kividega täidetud pudelkõrvits. Kui Jose Arcadio Buendial ja tema neljal retkekaaslasel läks korda raudrüü koost lahti võtta, leidsid nad selle seest lubjastunud luukere, kaelas naisekiharaga vaskmedaljon.”.

Objektide saamislugu ühtib hästi raamatust pärist lõiguga. Kolp ja filmirull pärinevad Sinimägedelt, 1944. aasta juulis-augustis toimunud lahinguplatsidelt. Tänapäeval kaevavad langenuid välja spetsiaalset litsentsi omavad spetsialistid, kes säilmeid ja ka esemeid identifitseerivad. Minu poole pöörduti palvega film ilmutada, kuid alates 1944. aastast maa sees seisnud filmirull oli tugevate niiskuskahjustuste ja bioloogiliste faktorite tõttu taastamatu.

Ülal: Ruumivaade enne näituse installeerimist. 18.05.2015
All: Näitusevaade Fahle tselluloosivabrikus. 19.05.2015

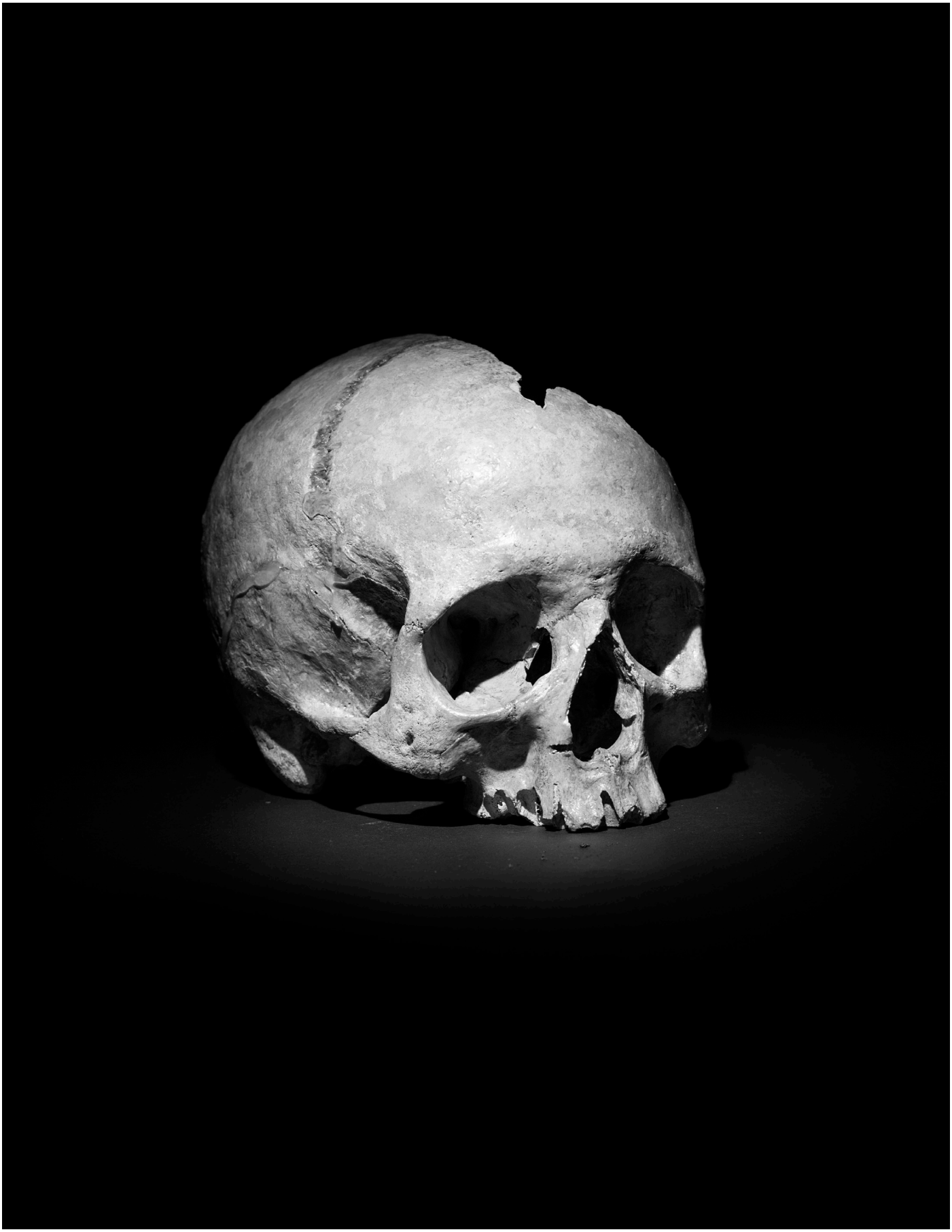

Ajakapslid. 2015. Kaks pigmenttinditrükki raamides. 34×44 cm

Isopan
Fine grain

Hääl on, pilti ei ole (2012)

Grupinäitus “Koosolek” Fotomuuseumi galeriis “Lee”. 22.11.2012-14.01.2013.
Kaks hõbeželatiinfotot ovaalraamides. 9×12 cm.

Teose põhifookuses on kommunikatsioon. Oluline ei ole seejuures suhtlus vaatajaga, mis on portree puhul tavaliselt elementaarne ning selle töö puhul puudub täielikult, vaid kontakt piltidel olijate vahel. See kontakt võib ka näiline olla.

Pildid valmisid näitusele “Koosolek”, kus olid eksponeeritud Eesti Suureformaadilise Fotograafia Ühendusse kuuluvate autorite vabalt valitud tööd.

Kuklaportreed vormistatuna ovaalraamidesse on pildistatud tasanegatiivile formaadiga 9×12 cm, mis oli valdav negatiivi formaat 19. sajandil ja 20. sajandi alguses.

Teose kaasautoriks on Sandra Verk.

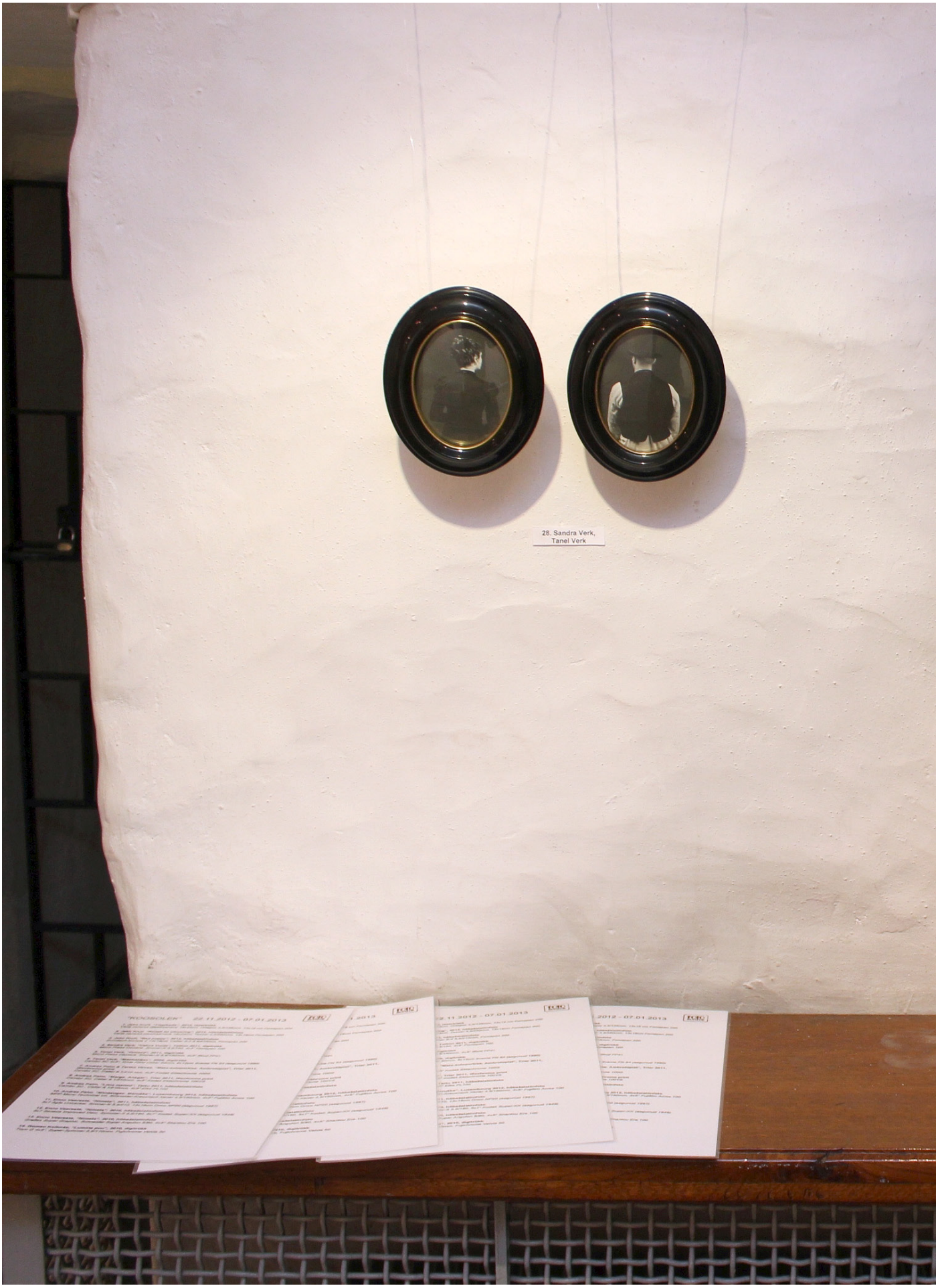

Näitusevaade Fotomuuseumi galeriis “Lee”. 2012. Foto: Tarmo Virves

Hääl on, pilti ei ole. 2012. Kaks hõbezelatiinfotot ovaalraamides. 9×12 cm

Mustamäe (2011)

Avaldamata teos.
Kaks *Ilfochrome*-protsessis fotot. 40×30 cm.

Isiklik, kahest fotost koosnev autoportree tähistab autori jaoks kohanemist uue keskkonnaga, elama asumist Mustamäele, uut algust.

Refotograafilises võtmes autoportreed on mingis mõttes eelmise projekti ("Noorus" 2010) edasiarendus. Kui varem uurisin inimese muutmist ning keskkond jäi tahaplaanile, siis selle projekti puhul lasen endal ise loomulikul viisil muutuda, jättes kaadrisse ka keskkonna ja aastaaegade muutumise. "Noorus" on inimese välise muutmise, "Mustamäe" muutumise dokumentatsioon.

Pildistamiseks on kasutatud suurformaatkaamerat 4×5 tollise kaadrimõõduga. Slaididest on valmistatud suurendused tänaseks enam mitte kasutust leidvas *Ilfochrome* (*Cibachrome*) protsessis.

Mustamäe. 2011. Kaks *Ilfochrome*-protsessis fotot. 40×30 cm

Noorus (2010)

Grupinäitus kohvikus “Noorus”, Lai tn 10, Tallinn. 02-04.2010.
Kaks pigmenttinditrükki kapal. 50×60 cm.

Kohvik “Nooruse” avamise puhul toimunud grupinäitusel tõlgendas iga autor nooruse mõistet omamoodi. Mind huvitas fenomen, et ehkki aeg liigub lineaarselt edasi ja iga tunni järel oleme jälle mõnevõrra vanemad, siis välise muutmise puhul võime ka märgatavalt nooremad välja näha.

Portreed on pildistatud 4×5 tollisele värvinegatiivile suurformaatkaameraga, et rõhutada näo faktuuri ja detaile. Kahe foto pildistamise ajaline vahe on üks tund.

Näitusevaade kohvikus “Noorus”. 16.04.2010. Foto: Jaanus Ree

Noorus. 2010. Kaks pigmenttinditrükki kapal. 50×60 cm

Päewapildid (2008)

Isikunäitus Fotomuuseumi galeriis “Lee”, Tallinn. 11.09-13.10.2008.
24 pigmenttinditrükki raamides. Erinevad formaadid.

Näitus on inspireeritud Fotomuuseumi kogudes olevatest laadafotograafide ja külapiltnike töödest (Artur Puurand, Karl Täht, Jaan Ennula jt). Portreeseeria eesmärk ei olnud kopeerida ega jäljendada vanu fotosid ja stiile, vaid vaadata, kuidas reageerib vanaaegse fotoaparaadiga pildistamisele inimene tänapäeval.

Pildistamiseks kasutasin 1930ndate aastate plaatkaamerat ning rekvisiite. Aegunud fotomaterjal lisas kujutistele defekte, mis piiri tänapäevaste modellide ja vana fototehnika vahel hägustasid.

“Päewapildid” on teatavasti eestikeelne, kuid mitte enam laia kasutust leidev termin sõnale fotograafia. Näituse kontekstis tähistab see esimese Eesti Vabariigi aegset pildistamisstiili ning väärtushinnanguid foto meediumi suhtes. Möödunud sajandi alguses oli tavaline, et leidus inimesi, kellest veel pildistusi polnud tehtud. Arusaadavalt oli fotografeerimise akt väga eriline.

Oluline osa portreede pildistamisel oli teatav performatiivsus, mis kaasnes selle tehnika kasutamisega. Inimesed, kes piltidel jäädvustati, sattusid mingis mõttes sajanditaguse modelli staatusesse, sest varasem kogemus taolise fotoaparaadiga puudus.

Näitusevaade Fotomuuseumi galeriis “Lee”. 11.09.2008. Fotod: Kristel Lukats

Marianne. 2008. Pigmenttinditrükk. 40×50 cm

Taavi. 2008. Pigmenttinditrükk. 40×30 cm

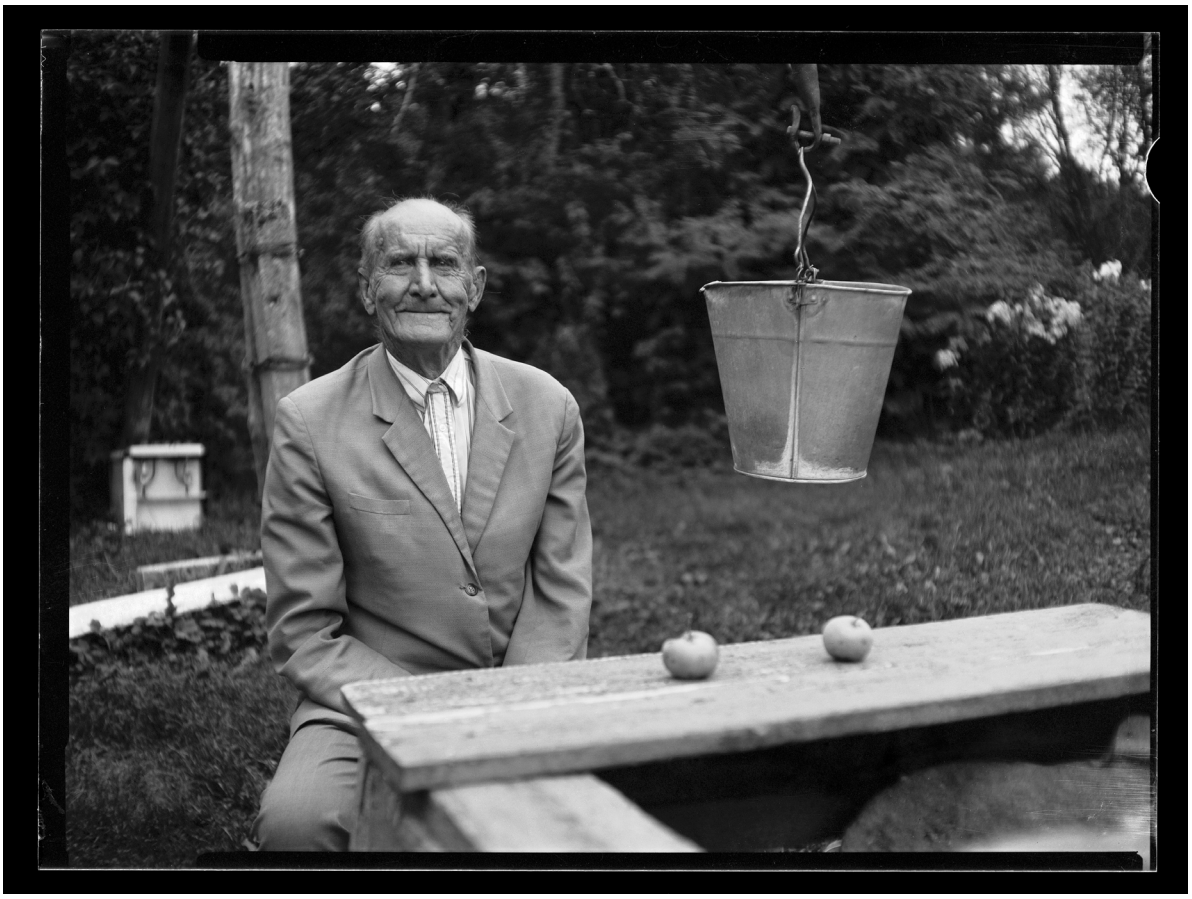

Hans. 2008. Pigmenttinditrükk. 40×30 cm

Kaspar. 2008. Pigmenttinditrükk. 30×40 cm

Kaarel. 2008. Pigmenttinditrükk. 30×40 cm

Curriculum Vitae

sündinud 21.05.1985
elab ja töötab Tallinnas

KONTAKT
+372 56491953
tanel.verk@artun.ee

HARIDUS
2009–... Eesti Kunstiakadeemia, vabade kunstide teaduskond, fotograafia BA
2004–2006 Tallinna Polütehnikum, fotograafia

ISIKUNÄITUSED
2015 “Trepp”. Eesti Kunstiakadeemia fotoosakond (Kiriku plats 1), Tallinn
2008 “Päewapildid”. Fotomuuseumi galerii “Lee”, Tallinn

GRUPINÄITUSED
2015 “100 aastat üksildust”. Fahle paberivabriku kompleks, Tallinn. Juhendaja Andrus Laansalu
2012 “Koosolek“. Fotomuuseumi galerii “Lee”, Tallinn
2010 “16-18, 18.05.2010”. Liikuv ekspositsioon Tallinnas. Juhendaja Laura Kuusk
2010 “Noorus”. Kohvik Noorus, Tallinn

AVALDATUD TÖÖD
2014 Ajakiri Positiiv, 18/2014
2013 Ajakiri Positiiv, 12/2013
2011 Le Negatif 14, Film Photo Mag, 14/2011
2011 Frans Peter Verheyen, Unlimited grain/ Portraits. THIAPS. 2011

ARTIKLID
2015 Alternatiivsete fotoprotsesside jälgedes, Ajakiri Positiiv 23/2015
2014 Portreed plekitükil, Ajakiri Positiiv 17/2014
2013 Kuidas teha märgmenetlusel plaatfotot, Linnaleht 30.08.2013
2013 60 aastat Nõmme fotoklubi, Ajakiri Positiiv 14/2013
2013 Iga uus on unustatud vana, Ajakiri Positiiv 13/2012
2013 Vanaaegse fototehnikaga katsetamine loob silla mineviku ja tänapäeva vahel, Ajakiri Positiiv 12/2013
2012 Meistrid ja mustakastimehed - kiirfotograafia Tallinnas 1900–1945, Ajakiri Positiiv 11/2012

TÖÖ / PRAKTIKA
2015 Eesti Kunstiakadeemia, Avatud akadeemia lektor
2013–... Tallinna Nõmme Noortemaja, fotoringi juhendaja, fotoõpetaja
2007–... Tallinna Linnamuuseum: Fotomuuseum, fotokoguhoidja
2005–2007 Eesti Teatri -ja Muusikamuuseum, fotospetsialist-koguhoidja

MUU
2010–… MTÜ Eesti Fotopärandi liige